

ΚΥΚΛΟΣ: ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

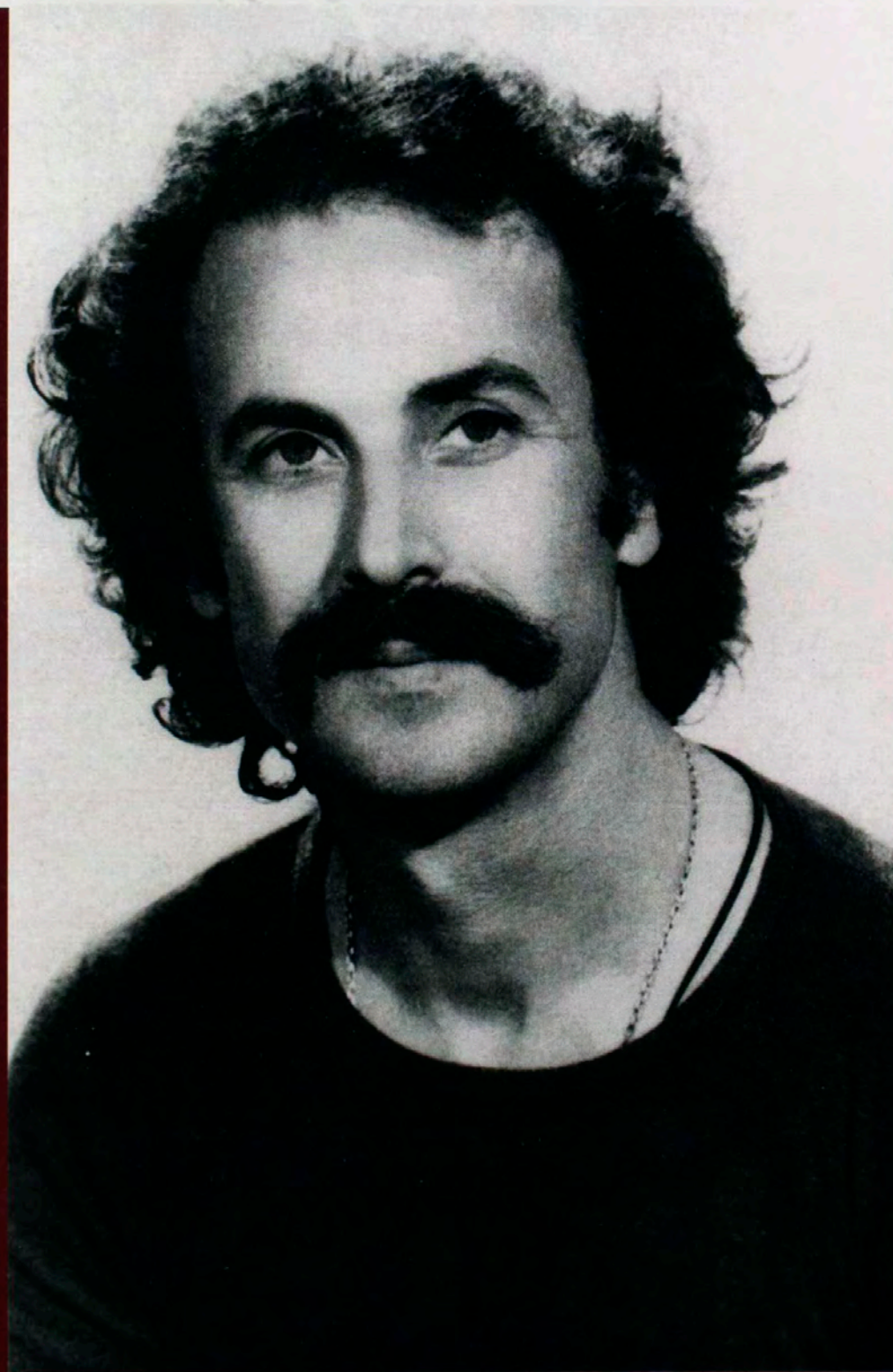
Ο ΒΥΡΩΝΑΣ ΤΙΜΑ ΤΟΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ  
24 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΝΙΚΟ  
ΕΥΛΟΥΡΗ

συναυλία με τους

ΧΑΪΝΗ ΔΕΣ





## Χ Α Ϊ Ν Η Δ Ε Σ

1. Δημήτρης Αποστολάκης (λύρα, τραγούδι)
2. Δημήτρης Ζαχαριουδάκης (κιθάρα, τραγούδι)
3. Γιώργος Λασοδίκης (τουμπελέκι, μπεντίρ)
4. Κάλια Σπυριδάκη (φλογέρες, τραγούδι)
5. Μιχάλης Σταυρακάκης (μαντολίνο, τραγούδι)
6. Κωστής Αβυσσινός (λαούτο, τραγούδι)
7. Αμίν Αλακαμπού (κρουστά)

Οι παραπάνω επτά καλλιτέχνες αποτελούν τους "ΧΑΪΝΗΔΕΣ" με τη σημερινή τους μορφή.

### ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ "ΧΑΪΝΗΔΕΣ" ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΙΚΟ ΞΥΛΟΥΡΗ

Ο Νίκος Ξυλούρης είναι ένα σύμβολο στην Κρήτη κι όχι μόνο. Κι αυτό γιατί, εκτός από χαρισματικός και πηγαίος λυράρης κι ερμηνευτής, είχε κι ένα δικό του υπέροχο τρόπο να ξεχωρίζει την ποιότητα όπου κι αν βρισκόταν. Μορφωμένος, χωρίς να είναι γραμματιζούμενος, καταλάβαινε κι εξέφραζε με το δικό του τρόπο βαθιές έννοιες και λεπτές αποχρώσεις συναισθημάτων.

Αγωνιστής, μεγαλόψυχος, κουβαρντής, καταδεχτικός, αυθόρμητος, πλακατζής, είναι μερικά από τα γνωρίσματα που θα μπορούσε κανείς να του προσδώσει και που τον έκαναν αγαπητό σε όλους.

Η βασική διαφορά του από τους μετέπειτα (με ελάχιστες εξαιρέσεις) τραγουδιστές είναι η ισχυρή βιωματική σχέση του με το τραγούδι και η αποστροφή του στους στιγνούς επαγγελματισμούς.

Αποτέλεσε τραγουδιστική σχολή και το ιδιότυπο παίξιμό του στη λύρα και στη σύνθεση χαρακτήρισε και χαρακτηρίζει γενιές μουσικών.

# Ν Ι Κ Ο Ε Υ Λ Ο Υ Ρ Η

...Όσο κι αν φαίνεται αστειό, ο Νίκος έβγαλε για πρώτη φορά δίσκο με ...πολιτικό μέσον. Οι εταιρείες τότε ήταν δύο. Στη μια ήταν ο ένας σπουδαίος λυράρης, στην άλλη ο άλλος... δεν περνούσε τίποτα.

Αφού έκανε πολλές προσπάθειες χωρίς αποτέλεσμα, χρειάστηκε να επέμβει πολιτικός παράγων και να εγγυηθεί ότι "αν δεν πουλήσει ο δίσκος του θα τα πληρώσω εγώ".

\* 21 του Νοέμβρη του 1958 ηχογραφήθηκαν η "ΚΡΗΤΙΚΟΠΟΥΛΑ" και το "ΔΕΝ ΚΛΑΙΝΕ ΟΙ ΔΥΝΑΤΕΣ ΚΑΡΔΙΕΣ". Είχαμε παντρευτεί έξι μήνες πριν. Μέναμε στο Ηράκλειο και ανεβήκαμε στην Αθήνα για τη γραμμοφώνηση. Βέβαια, εδώ δεν μπορούσε να βγάλει δίσκο, θα διέθετε και τραγουδίστρια να κάνει δεύτερη φωνή. Οπότε, επειδή εμείς στο σπίτι τραγουδούσαμε μόνοι μας λέει: "Δεν τα λες εσύ". Κι έτσι βρέθηκα να τραγουδώ κι εγώ μαζί του σ' αυτό τον πρώτο δίσκο. Τότε ήτανε ακόμα οι δίσκοι των 78 στροφών. Ο δίσκος είχε μεγάλη επιτυχία. Τότε άρχισε να ανεβαίνει ο Νίκος στα κρητικά. Ακόμα βέβαια δεν τα χρησιμοποιούσαν πολύ τα κρητικά. Θυμάμαι στο "Ντορέ" του Ηρακλείου, επίσημη βραδιά, με την ορχήστρα του Γιάννη Βέλλα και τη συμμετοχή του Νίκου. Οι λυράρηδες ήταν για τα πανηγύρια, τα γλέντια, τους γάμους στα χωριά. Έπαιζε ο ένας στο ένα καφενείο κι ο άλλος στο απέναντι.

Είχανε κάτι μεγάλα μεγάφωνα και τα βάζανε ο ένας καφετζής απέναντι από τον άλλο για να δουν ποιος θα επικρατήσει. Υπήρχαν δύο ομάδες. "Μουντακινοί" και "Σκορδαλικοί". Ο Νίκος ήταν ανάμεσα. Κι επιπλέον, επειδή είχε τη φωνή που είχε, μπορούσε να λέει και άλλα πράγματα. Επειδή εγώ ήξερα, θυμάμαι, του έγραφα στα ελληνικά πώς ήτανε με την προφορά τους διάφορα ξένα τραγούδια και τα έλεγε. Από τη "Βιολετέρα" μέχρι βαλς, αλλά και "Άσπρο μου περιστέρι πέτα", "Άσπρες κορδέλες τα κορίτσια φοράνε", και -αργότερα- "Του Μπελαμί το ουζερί" και "Να 'τανε το '21". Τα ψαχνε στο σπίτι με τη λύρα... Μάλιστα επειδή ακόμα τότε δεν υπήρχαν κασετόφωνα να αποτυπώνει κάτι που βρήκε ένα 'σκοπουλάκι', όπως μου έλεγε-πολλές φορές όταν ερχόταν από το καφενείο δε μου μιλούσε. Έπαιζε με το στόμα του το καινούριο κομμάτι, έπαιρνε τη λύρα κι έπαιζε μέχρι να το "βγάλει", να το αποτυπώσει στο μυαλό του.

Σχεδόν δύο χρόνια μετά τον πρώτο εκείνο δίσκο των 78 στροφών, ηχογράφησε στη "Φιντέλιτυ" μια σειρά από τραγούδια σε δίσκους 45 στροφών πια. Και μετά ήρθαν οι ηχογραφήσεις στη "MUSIC BOX". Μερικά από αυτά ηχογραφήθηκαν στο εξάμηνο που ήρθαμε στην Αθήνα, το 1964, με άρρωστο το παιδί μας. Από Φλεβάρη μέχρι Ιούλιο. Πήγαινε να "γράψει", για να πάρει κάποια χρήματα, έστω και λίγα -90 λεπτά το τραγούδι πληρωνόταν- τα είχαμε ανάγκη...



Από το 1964 μέχρι το 1967 ηχογραφεί στην "MUSIC BOX". Το "Όσο βαρούν τα σίδερα" το λέει καταπληκτικά εδώ και παίζει και πολύ ωραίο λαούτο ο Γιάννης. Είναι η ωραιότερη εκτέλεση αυτού του τραγουδιού. Σιγά σιγά τα πράγματα στην Κρήτη έχουν αρχίσει να γίνονται όλο και καλύτερα για μας. Υπήρχαν μήνες που μπορεί να ήταν δύο τα πανηγύρια αλλά

τύχαινε και ένας γάμος, ένας αρραβώνας, ένα γλέντι. Πάντως σίγουρα ήταν καλύτερα και οικονομικά από αργότερα, όταν ήρθαμε στην Αθήνα και άρχισε να δουλεύει στις μπουάτ. Θυμάμαι

γάμους και γλέντια πολλά. Μια εποχή γεμάτη. Το '67 άνοιξε το πρώτο Κρητικό κέντρο στο Ηράκλειο, τον "Ερωτόκριτο". Το '68 με '69 δούλεψε στα "Ζαμάνια" και παράλληλα τα καλοκαίρια στην "Όαση". 2.000 καθίσματα και ο κόσμος καθόταν μέχρι στα καφάσια της μπίρας...

Ήρθαμε στην Αθήνα. Το μεροκάματο στη "Λήδρα" είναι 800 δραχμές.

Πληρώνουν -λέει- λιγότερο τους καλλιτέχνες γιατί κάνουν 'κίνημα' για να επιβάλουν αυτή τη μουσική. Το 'κίνημα', κίνημα, αλλά ο ιδιοκτήτης και ο συντάκτης παίρνανε κανονικά λεφτά από τον κόσμο. 96 δραχμές κάνει το ποτό εκεί, 96 και στις άλλες μπουάτ.. Ο Νίκος με τη φωνή του, με τα τραγούδια του και με τον κόσμο που έρχεται γι' αυτόν, πληρώνεται με 8 ποτά. Και σταματάει επιπλέον να δουλεύει στα Κρητικά.

"Δεν ήτανε σωστό" λέει. Εμείς δεν είμαστε μέσα στα πράγματα, ούτε είχαμε πονηριά... Σκεφτόταν: "Τώρα πιέζομαι αλλά αύριο..." Πίστευε σ' ένα καλύτερο αύριο. Δεν έβαζε κακό στο νου του, ούτε ήθελε να λέει για κανέναν. Και τώρα, αν μ' άκουγε -ή αν μ' ακούει- θα μου έλεγε: "Τεφτέρια κρατάς."

( Αποσπάσματα από συζήτηση της κας ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΞΥΛΟΥΡΗ με τον Γιώργο Τσάμπρα)